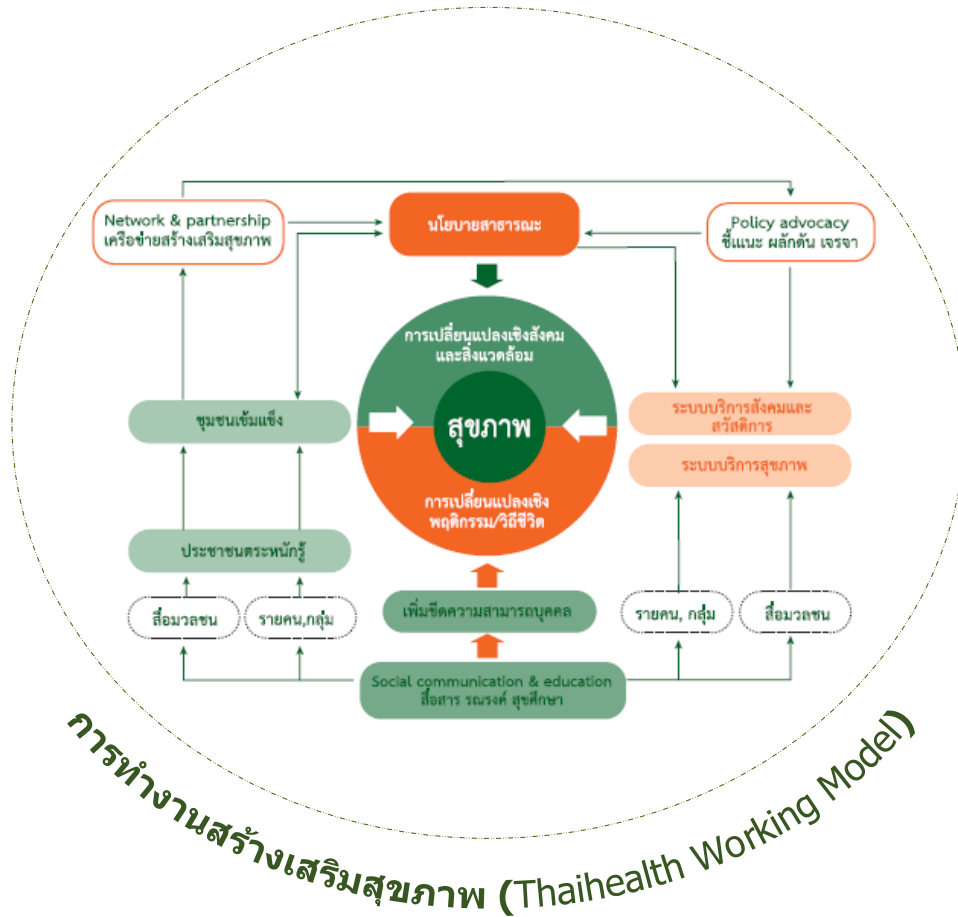

คำอธิบายสาระสำคัญ

ของพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

พ.ศ. ๒๕๔๔

หมายเหตุ : คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายและอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน

เพื่อประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ ขอบเขตการมีผลบังคับใช้ และสาระสำคัญของพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ กลุ่มงานกฎหมาย สังกัดฝ่ายอำนวยการ ของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จึงได้จัดทำ “คำอธิบายสาระสำคัญของพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔” ขึ้น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้แก่ประชาชน

กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคำอธิบายสาระสำคัญของกฎหมาย ฉบับนี้จะสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ และหากมีข้อผิดพลาดประการใด สสส. ต้องขออภัยไว้ ณ ที่นี้ และยินดีรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

กลุ่มงานกฎหมาย ฝ่ายอำนวยการ
กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
เรียบเรียงและเผยแพร่เดือนเมษายน ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
๑. ความเป็นมาและความมุ่งหมายของกฎหมาย	๑
๒. ขอบเขตการมีผลบังคับใช้ของกฎหมาย	๒
๓. สาระสำคัญของกฎหมาย	๓
๓.๑ กำหนดนิยามสร้างเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับกฎบัตรอตตาวา	๓
๓.๒ กำหนดให้จัดตั้งกองทุนเป็นนิติบุคคลที่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างเสริมสุขภาพ	๔
๓.๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกองทุน ให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์	๕
๓.๔ กำหนดให้มีผู้จัดการทำหน้าที่บริหารกิจการของกองทุนให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์	๕
๓.๕ กำหนดให้มีกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ของกองทุนให้เป็นไปตามกฎหมายและวัตถุประสงค์	๖

๑. ความเป็นมาและความมุ่งหมายของกฎหมาย

๑.๑ ความเป็นมา

แนวคิดสร้างเสริมสุขภาพ ได้เริ่มก่อตัวขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมครั้งแรกในการประชุมนานาชาติ เรื่อง “การสร้างเสริมสุขภาพ” ที่จัดขึ้นโดยองค์การอนามัยโลก ณ กรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ได้มีการประกาศ “กฎบัตรออตตาวาเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ” (the Ottawa charter for health promotion) ที่ถือเป็นหลักการดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพ ที่ภาคีสมาชิกทั่วโลกใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนการสร้างเสริมสุขภาพในประเทศของตน และประเทศไทยในฐานะภาคีสมาชิกได้ตอบรับแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพดังกล่าว และได้ศึกษาแนวทางการจัดตั้งองค์กรสร้างเสริมสุขภาพจากตัวอย่างการก่อตั้ง “VicHealth” (Victorian Health Promotion Foundation) ที่จัดตั้งโดยกฎหมาย tobacco act ๑๙๘๗ ของรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งมีการจัดเก็บภาษีเพื่อนำมาใช้ในการทำงานสร้างเสริมสุขภาพที่เรียกว่า “earmarked tax” ประเทศไทยจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยให้มีอำนาจจัดเก็บ “เงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” จากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ เพื่อนำมาใช้เป็นเงินทุนสำหรับการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ ความมุ่งหมาย

เนื่องจากการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นกระบวนการที่ต้องเอื้ออำนวยให้ประชาชนมีโอกาสเพิ่มความสามารถในการควบคุมและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพของตนเอง ซึ่งการจะเข้าถึงสภาวะที่สมบูรณ์ (well being) ทั้งกาย จิต ปัญญา และสังคมได้นั้น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลต้องสามารถระบุถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุและสามารถที่จะบรรลุในสิ่งที่ต้องการได้ รวมถึงสามารถปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมหรือสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนไปได้ “สุขภาพ (health)” มิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ แต่จะต้องเป็นแหล่งประโยชน์ของทุกวันที่เราดำเนินชีวิต สุขภาพจึงเป็นแนวคิดด้านบวกที่มุ่งเน้นแหล่งประโยชน์ทางสังคมและแหล่งประโยชน์ส่วนบุคคล รวมถึงศักยภาพทางกายของบุคคล ดังนั้น เพื่อให้มีเงินทุนมาดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ โดยจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบในอัตราร้อยละ ๒ ของภาษีที่จัดเก็บ เพื่อนำมาใช้ในการสนับสนุน หนุนเสริม และชี้ชวนให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔

ภาพที่ ๑ : การจัดเก็บเงินบำรุงกองทุนมีลักษณะเป็นการจัดเก็บเพิ่มจากภาษีปกติ (surcharge tax)

๒. ขอบเขตการมีผลบังคับใช้ของกฎหมาย

๒.๑ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ มีหน้าที่ส่งเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในอัตราร้อยละ ๒ ของภาษีที่จัดเก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและกฎหมายว่าด้วยยาสูบ (มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓) แต่หากไม่ดำเนินการจะต้องรับผิด ดังนี้

(๑) กรณีไม่ส่งเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนดหรือส่งเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง ผู้นั้นต้องเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ ๒ ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ไม่ส่งหรือส่งภายหลังระยะเวลาที่กำหนดหรือจำนวนเงินที่ส่งขาดไป แล้วแต่กรณี นับแต่วันครบกำหนดส่งจนถึงวันที่ส่งเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (มาตรา ๑๕)

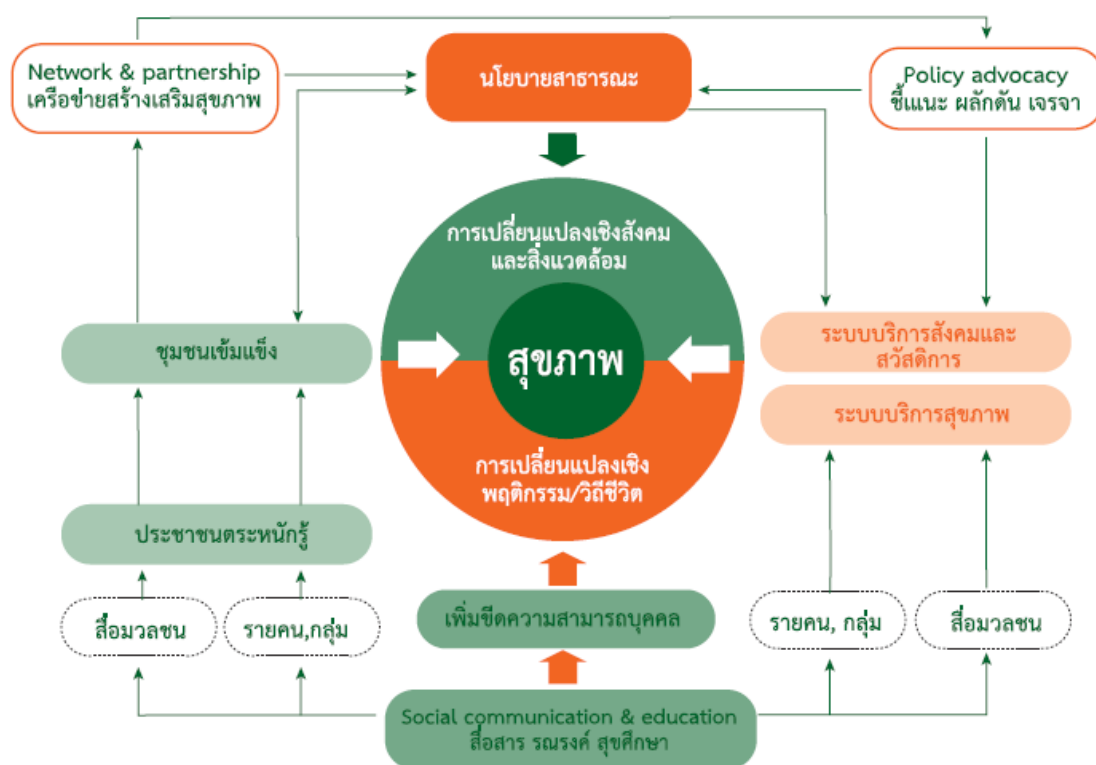
(๒) กรณีไม่ส่งเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพหรือส่งเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพไม่ครบตามจำนวนที่ต้องส่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่ห้าเท่าถึงยี่สิบเท่าของเงินบำรุงกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพที่จะต้องนำส่งหรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๔๐)

๒.๒ กรมสรรพสามิตและกรมศุลกากร มีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการเรียกเก็บเงินบำรุงกองทุนเพื่อนำส่งเป็นรายได้ของกองทุน โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน (มาตรา ๑๒ (๑))

๓.สาระสำคัญของกฎหมาย

๓.๑ กำหนดนิยามสร้างเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

แม้คำว่า “สร้างเสริมสุขภาพ” (Health Promotion) จะเกิดขึ้นมากกว่า ๓ ทศวรรษ แต่ยังมีคนจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจผิดว่า “สร้างเสริมสุขภาพ” มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “สุขศึกษา” (Health Education) ซึ่งในความหมายที่แท้จริง “สุขศึกษา” เป็นเพียงกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะส่วนบุคคลอันเป็นองค์ประกอบหนึ่งในหลายองค์ประกอบสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพเท่านั้น พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงกำหนดขอบเขตหรือความหมายของคำว่า “สร้างเสริมสุขภาพ” (มาตรา ๓) ที่จะใช้ในพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพตามกฎบัตรออตตาวาเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้พัฒนารูปแบบการทำงานโดยการประยุกต์จากตัวแบบการสร้างเสริมสุขภาพของกรีนและโทน (Green and Tone, ๒๐๑๒) ซึ่งใช้หลักการสร้างเสริมสุขภาพตามกฎบัตรออตตาวาเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพเป็นพื้นฐาน โดยสามารถแสดงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของการดำเนินการที่จำเป็นเพื่อบรรลุเป้าหมายการมีสุขภาพที่ดีของประชาชน ได้ดังภาพ

๑ “สร้างเสริมสุขภาพ” หมายความว่า การใดๆ ที่มุ่งกระทำเพื่อสร้างเสริมให้บุคคลมีสุขภาพะทางกาย จิต และสังคม โดยสนับสนุนพฤติกรรมของบุคคล สภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมที่จะนำไปสู่การมีร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตที่สมบูรณ์ อายุยืนยาว และคุณภาพชีวิตที่ดี

จากแผนภาพจะเห็นว่า “สุขภาพที่ดีของประชาชน” ต้องเกิดขึ้นโดยตัวประชาชนเอง เป็นเป้าหมายหลักของการทำงานสร้างเสริมสุขภาพ (อยู่ตรงกลางของภาพ) เกิดจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของบุคคล ซึ่งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นได้ ด้วยการขับเคลื่อนและเชื่อมประสานการทำงานของหลายภาคส่วน ทั้งการขับเคลื่อนให้เกิดนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการมีสุขภาพ การปรับระบบบริการสังคมและระบบบริการสุขภาพให้สอดคล้องกับปรัชญาการทำงานแบบ “สร้างนำซ่อม” (ทำงานเชิงรุกไปที่ต้นเหตุของปัญหา) การพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลและชุมชนเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน โดยใช้มาตรการสื่อสารณรงค์ที่ใช้องค์ความรู้ด้านการตลาดเพื่อสังคมช่วยชี้แนะและสร้างความตระหนักรู้ ความเข้าใจ และสร้างแรงบันดาลใจ สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ทำให้เกิดการยอมรับในการกำหนดนโยบายหรือออกกฎหมายที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลต่อการมีสุขภาพดีของประชาชนในท้ายที่สุด

๓.๒ กำหนดให้จัดตั้งกองทุนเป็นนิติบุคคลที่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีวัตถุประสงค์ในการสร้างเสริมสุขภาพ

เพื่อให้การดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” เป็นนิติบุคคลที่มีฐานะเป็น “หน่วยงานของรัฐ” ที่ไม่ใช่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยการงบประมาณ (มาตรา ๑๐) และไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน (มาตรา ๗) โดยให้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมีอำนาจกระทำกิจการต่างๆ ภายใต้วัตถุประสงค์ (มาตรา ๕) ดังนี้

- (๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพในประชากรทุกวัยตามนโยบายสุขภาพแห่งชาติ
- (๒) สร้างความตระหนักเรื่องพฤติกรรมความเสี่ยงจากการบริโภคสุรา ยาสูบ สารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ และสร้างความเชื่อในการสร้างเสริมสุขภาพแก่ประชาชนทุกระดับ
- (๓) สนับสนุนการรณรงค์ให้ลดบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ ตลอดจนให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ศึกษาวิจัยหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย ฝึกอบรม หรือดำเนินการให้มีการประชุมเกี่ยวกับการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (๕) พัฒนาความสามารถของชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพ โดยชุมชน หรือองค์กรเอกชน องค์กรสาธารณะประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๖) สนับสนุนการรณรงค์การสร้างเสริมสุขภาพผ่านกิจกรรมต่างๆ ในลักษณะที่เป็นสื่อ เพื่อให้ประชาชนสร้างเสริมสุขภาพให้แข็งแรง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และลดบริโภคสุรา ยาสูบ หรือสารหรือสิ่งอื่นที่ทำลายสุขภาพ

๓.๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกองทุนให้ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดให้มี “คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง กรรมการโดยตำแหน่งที่มาจากตัวแทนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๙ คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ จำนวน ๘ คน และมีผู้จัดการ สสส. เป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา ๑๗ ถึงมาตรา ๒๐) และกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายในการดำเนินงาน ให้ความเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมในด้านต่างๆ ระดมการจัดหาทุน และควบคุมดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานทั่วไป ตลอดจนออกระเบียบหรือข้อบังคับที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (มาตรา ๒๑)

ทั้งนี้ นอกจากคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพจะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วยตนเองแล้ว คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพอาจแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการ” เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการฯ มอบหมายได้ (มาตรา ๒๓)

๓.๔ กำหนดให้มีผู้จัดการทำหน้าที่บริหารกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบในการบริหารกิจการของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดให้กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมี “ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” คนหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพแต่งตั้ง (มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๗) โดยให้มีอำนาจหน้าที่ (มาตรา ๒๘) ดังนี้

(๑) บริหารกิจการของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมายและวัตถุประสงค์

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งเสนอเป้าหมาย แผนงาน โครงการ แผนการดำเนินงานประจำปีของกองทุน และแผนการเงินและงบประมาณประจำปีต่อคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(๓) จัดทำรายงานและการบัญชีของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

(๔) ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒) ให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพมอบหมาย

๓.๕ กำหนดให้มีกลไกกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนให้เป็นไปตามกฎหมายและวัตถุประสงค์

เพื่อให้การดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดให้มีกลไกกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ดังนี้

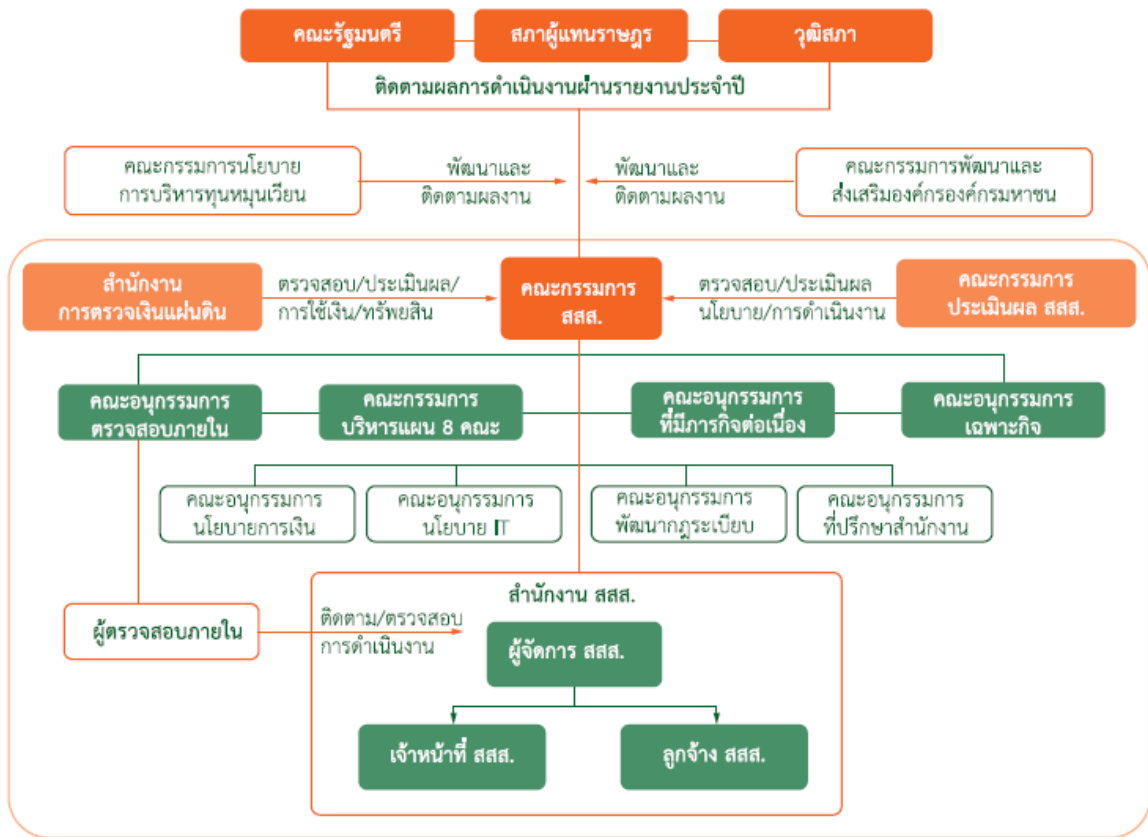
(๑) กำหนดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพโดย “ผู้ตรวจสอบภายใน” ที่ทำหน้าที่โดยขึ้นตรงต่อคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพกำหนด (มาตรา ๓๔)

(๒) กำหนดให้มีการจัดทำงบการเงินส่งให้ “สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน” หรือผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเป็นประจำทุกปี (มาตรา ๓๕)

(๓) กำหนดให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเพื่อพิจารณาเป็นประจำทุกปี (มาตรา ๓๖)

(๔) กำหนดให้มี “คณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ” ซึ่งคณะรัฐมนตรีโดยการเสนอแนะของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการเงิน การสร้างเสริมสุขภาพ และการประเมินผล เพื่อทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพทั้งในระดับนโยบายและการกำหนดกิจกรรมของกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔)

นอกจากนี้ กลไกกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๔ แล้ว กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพยังถูกกำกับติดตามโดยกลไกที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะ เช่น คณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนตามพระราชบัญญัติการบริหารทุนหมุนเวียน พ.ศ. ๒๕๕๘ และคณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) เป็นต้น

ภาพที่ ๓ : โครงสร้างการดำเนินงาน และกลไกกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลกองทุน